

PROGRAMMAVOORSTELLEN

**TELEVISIE
RADIO
INTERNET**

**ook jouw
erfgoed!**

VOORWOORD

Omroep Bersama wil programma's maken op allerlei gebieden (zowel nieuws, drama, docu, reality, educatie) die het Nederlands-Indisch erfgoed niet alleen behouden, maar vooral ook verspreiden. Niet alleen onder alle generaties van mensen met *roots* in de Oost, maar ook voor alle Nederlanders die openstaan voor (nog meer) kennis over een belangrijk deel van een gemeenschappelijke vaderlandse geschiedenis. Want helaas komen deze verhalen maar sporadisch aan bod binnen het programma-aanbod van de huidige publieke omroep.

Dit laatste moet niet vergeten worden: door met een open vizier met de blik van nu de verhalen te brengen wordt het geen programma-aanbod voor slechts één doelgroep, maar wordt er naar duiding gestreefd naar verbinding tussen alle kijkers van welke komaf ook. Dus ook werkelijk Samen.

Verbindende elementen van alle programma's – ongeacht het genre – is een focus op persoonlijke verhalen. Hiermee wordt een tweeledig doel beoogd: enerzijds komen zo onderwerpen aan bod die nauwelijks of onvolledig aan bod komen binnen de nu bestaande publieke programmering, anderzijds dienen die persoonlijke verhalen als brug naar een gemeenschappelijke ervaring.

Hier volgen enkele ideeën (© Bersama) voor programma's, bedacht door verschillende commissieleden van **Omroep Bersama**.

Laat ons weten wat jullie ervan vinden of welke jullie missen.

TELEVISIE

1. DE OERKNAL

Deze serie is voor een groot deel gebaseerd op de avondvullende documentaire *Klanken van oorsprong – Poekoel teroes!* uit 2018 van Hetty Naaijkens-Retel Helmrich. Aan de hand van deze bekroonde productie duikt een presentator, verder in de Nederlands-Indische muziek en de oervorm van de Nederlandse popmuziek: Indo-rock. Waarbij

ook de invloed die Molukkers hierop hadden niet vergeten zal worden.

In 7 afleveringen met fantastisch en vaak onbekend audiovisueel materiaal uit vervlogen tijden (denk aan Anneke Grönloh, The Tielman Brothers), bezoekt hij of zij nog levende iconen, laat bewonderende Nederlandse musici aan het woord en verbindt de cultuurhistorische waarde van Indo-rock en *pantun* (Maleise dichtkunst) aan het werk van jonge artiesten en spoken rap van nu.

Aan de andere kant weet de presentator niet alles; hij of zij gaat ook nog verder terug in de tijd en laat zich onderdompelen in karakteristieke Nederlands-Indische muziekvormen zoals krontjong en gamelan, en de traditionele muziek uit Papoea en ontdekt zo – net als de geïnteresseerde en tegelijkertijd verbaasde kijker – enorme maar minder bekende muzikale schatten, die nog steeds hun weerklank vinden. Niet alleen de presentator laat zich onderdompelen; ook jonge muzikanten uit de hele Nederlands-Indische gemeenschap zullen worden gevraagd naar Indo-rock nummers te luisteren en hun eigen interpretatie daarvan te maken.

In de slotaflevering waarin de gitaar centraal staat, worden de muzikanten uitgenodigd tot een waar gitaarduel. Het belang van de gitaar bij muzikanten van Nederlands-Indische afkomst, van Eddie van Halen tot Rudy de Queljoe. Zoals Alfred Birney het omschreef in 'De Tolk van Java': 'Een Indo zonder gitaar is als een treurwilg.' Dat geldt natuurlijk niet alleen voor Indo's maar voor de hele Nederlands-Indische gemeenschap. Er valt te denken aan Erwin van Ligten en Dennis van Leeuwen – ze vertellen allemaal iets over hun band met hun gitaar, waarom deze belangrijk is en of ze dit hebben meegekregen vanuit hun cultuur. Uiteindelijk zal dit leiden tot een gitaarduel waarin ze samenspelen, wat zal leiden tot een ode aan de overleden Eddie van Halen, de beste gitarist ter wereld.

2. HET EI VAN DE KASUARIS

Elk kind weet wat een struisvogel is. Maar ze weten niet dat in Indonesië

het neefje leeft; de kasuaris. In deze Klokhuis-achtige programmareeks krijgen basisschoolkinderen middels grappige educatieve filmpjes, sketches en liedjes allerlei weetjes over Nederlands-Indië en Indonesië. Ook leuk voor grote mensen met weinig (voor)kennis over dat land in de Oost.

3. BACK TO MY ROOTS

Reis- en geschiedenisprogramma waarin jongeren uit alle geledingen van de Nederlands-Indische gemeenschap (terug) gaan naar de regio/omgeving waar hun voorouders zijn opgegroeid in Indonesië. Op deze manier gaan de jongeren hun familiegeschiedenis ontrafelen en leren ze meer over de cultuur van hun voorouders.

En de kijker automatisch ook!

4. DE RIJSTTAFEL

Een actualiteiten programma dat net zo veelzijdig is als de rijsttafel zelf. Daarbij worden actualiteit, politiek, geschiedenis en cultuur zowel vanuit Nederlands, Indonesisch als Nederlands-Indisch perspectief geserveerd. En 'hete' discussies zoals over de Bersiap, dekolonisatie of de Molukken en Papua zullen niet worden geschuwd, mits de nodige (e)tiquette regels in acht worden genomen, waardoor het mogelijk is om een pittig gesprek te kunnen sussen met versnaperingen.

Dit magazine kent een vaste presentatie met een per aflevering wisselende tafelheer/dame. Het programma telt in totaal 26 afleveringen die twee perioden wekelijks worden uitgezonden.

De Rijsttafel wordt een spraak- en smaakmakend programma, waar juist ook wetenschappers, kunstenaars, politici met een Nederlands-Indische komaf aan tafel durven te schuiven.

5. MIJN NENEK (CUCU) KOOKT HET BEST

Wij houden van lekker eten maar stiekem vinden we de gerechten zoals onze oma die maakt toch het lekkerst. Maar is dat ook zo?

Onder de bezielende leiding van een professionele jury gaan vier kleinkinderen in onze tot pasar

omgebouwde studio de strijd met elkaar aan op basis van de (geheime) recepten van hun moeder of oma.

En waaruit bestaat de jury? Niet alleen twee bekende koks, maar ook de vier oma's. Let op: de oma's beoordelen de bereide gerechten, maar weten niet wiens kleinkind het gemaakt heeft!

De momenten in de (kook)studio worden afgewisseld met portretten van de oma's en hun kleinkinderen. Zo leert de kijker hen en hun achtergrond beter kennen, waardoor het programma een mix is van spel, cultuur en human interest. Wie maakt ondertussen de lekkerste Pepesan Ikan? We gaan het zien. En de winnaar? Die wint een diner voor het eigen gezin, die van zijn ouders én van zijn grootouders. Dat wordt een heerlijk grote winnaarsgroep! Selamat makan!

6. MIGRATIE-TRAUMA'S

Docuserie met Nederlands-Indische jongeren waarin hun eigen problemen worden herleid naar eerdere generaties. Een jonge presentator begeleidt hen. Er wordt de diepte in gedoken met therapeuten en specialisten. De jongeren gaan op ontdekkingstocht en raken elke

aflevering een stap verder in hun bewustwordingsproces.

7. DE ZWARTE HOLLANDER

Met als uitgangspunt Arthur Japins wereldvermaarde roman 'De Zwarte Met Het Witte Hart' wordt de geschiedenis van de *Belanda Hitam* verteld. Japin zelf geeft het startschot, waarna de kijker ook bij de nazaten komt van één van de hoofdpersonages uit het boek. Met die nazaat wordt de reis terug gevolgd: via het hof van de Nederlandse koning naar Nederlands-Indië tot uiteindelijk Ghana. Tijdens die tocht worden nog bestaande plekken bezocht die herinneren aan de Zwarte Hollander, extra geduid door historici en antropologen.

8. MARTIAL ARTS, DE LIEFDE VOOR HET VECHTEN

Martial Arts, de liefde voor het vechten is een serie waarin we iedere aflevering een ouder en kind met Nederlands-Indische roots volgen die beiden dezelfde sport beoefenen. We leren zo de basisprincipes kennen van oa. Wushu, Karate, Taekwondo, Thai boxen, Jiu-jitsu en natuurlijk ook Pencak Silat. Via de zoon of dochter en hun familie

zien we hoe de sport van invloed is op hun manier van leven. Daarbij zal in iedere aflevering een wijze les te leren zijn, die je als kijker kan toepassen op je eigen dagelijkse leven.

Martial Arts, de liefde voor het vechten is meer dan alleen een kennismaking met Oosterse vechtsporten. Nederland heeft een traditie van vechtsport verenigingen. Voor ons is het zo vanzelfsprekend dat we bijna vergeten wat een ongelofelijk belangrijke bijdrage Sifu's, Sensei's en trainers leveren aan de opvoeding van onze kinderen. Vaak met veel liefde en voor weinig geld, onopvallend gehuisvest in gymzalen, buurthuizen of oude panden in de stad. Met deze serie worden de onzichtbare leermeesters van onze samenleving in de schijnwerpers gezet.

9. KOKEN OP EEN STRIJKBOUT

Wanneer vele mensen na het uitroepen van de Indonesische onafhankelijkheid naar Nederland moeten uitwijken, komen ze in allerlei improvisatorische woonunits terecht: contractpensions, voormalige kampen, noem maar op.

Nog levende bewoners gaan met de jongste van hun nazaten terug naar dat eerste Nederlandse dak boven hun hoofd en legt aan die jonge generatie uit hoe dat leven er destijds uitzag.

10. TOEN IS NU

Deze realityserie is een combinatie van een wedstrijd, een survivaalexpeditie én een leerervaring. Vier gezinnen worden 'teruggeworpen' naar de tijd van de eerste contractpensions. Hun opdracht: probeer te leven als de eerste Nederlands-Indische repatrianten.

De omstandigheden zijn zo exact mogelijk nagebootst: in een pand krijgt elk gezin slechts één kamer ter beschikking, een karig budget om van rond te komen en "onbekend" eten. Hoe de gezinnen het ervan af brengen wordt gevolgd en becommentarieerd door vier ouder Indische Nederlanders, die nog goed weten hoe het was toen zij voor het eerst in Nederland arriveerden en in zo'n pension werden geplaatst. Gedurende hun verblijf geven deze 'commentatoren' de gezinnen punten op basis van hoe die zich weten te handhaven. Het gezin dat aan het eind de meeste punten heeft wint een mooie prijs. Wie weet zelfs een vakantie in Indonesië...?

11. PULANG

In deze serie waarin het leven in bijvoorbeeld Rumah Kita centraal staat, een verzorgingstehuis dat speciaal gericht is op bewoners met een Nederlands-Indische achtergrond.

Deze reeks belicht het dagelijkse leven van een aantal hoofdpersonen: dat zijn niet alleen diverse karakteristieke bewoners, (en hun kleinkinderen en familie), maar ook de (Indonesische/Nederlands-Indische) personeelsleden.

Hoe ziet dat leven daar eruit? Welke taken heeft het personeel? Hoe staan zowel bewoners en personeel tegenover de

maatschappelijke druk (vergrijzing, werkdruk, eenzaamheid)? Vertellen de grootouders hun verhalen over vroeger wel aan hun kleinkinderen? En hoe doen ze dat? De camera registreert, en dit alles met een lach en een traan.

12. MENA MURIA

Dramaserie over een Moluks gezin in de jaren '70, waarin de jongste zoon uit een groot gezin uit frustratie om het verdriet van zijn vader, een voormalig KNIL-militair, radicaliseert.

Het zorgt voor tweespalt binnen het gezin, waarin de sentimenten binnen het gezin en de omgeving over een op handen zijnde militante actie heen en weer geslingerd worden.

De serie is mengeling van drama en gebruik van historisch beeldmateriaal.

13. MERDEKA!

Een vijfdelige serie vanuit verschillende perspectieven. 1: Johannes, een 30-jarige journalist, is als enig kind geboren en getogen in de Randstad, krijgt op een dag een brief van uit West-Papoea. Het blijkt dat een oude begraafplaats plaats moet maken voor een nieuwe woonwijk. Het graf van een stamhoofd dient geruimd te worden en aangezien Johannes de enige nazaat is, is zijn handtekening nodig.

Johannes, die verder weinig kennis heeft van achtergrond (zijn ouders kwamen bij een auto-ongeluk om het leven toen hij nog maar een kleuter was en werd opgevoed door goede vrienden van zijn ouders), besluit uit professionele nieuwsgierigheid naar West-Papua af te reizen. Daar wordt hij tegen wil en dank meegesleurd in de strijd tegen onderdrukking van de Papoea's, waarbij hij meer te weten komt over zijn eigen ouders en waardoor Johannes' leven totaal overhoop wordt gehaald.

2: Een soortgelijk verhaal wordt ook verteld vanuit een Moluks perspectief;

3: een Indisch perspectief;

4: vanuit de optiek van een kleinkind van een Nederlandse soldaat die naar Nederlands-Indië was gestuurd;

5: en een kleinkind van iemand die voor de TNI heeft gevochten.

14. SPEELFILMS & DOCUMENTAIRES

Er zijn talloze verhalen die meer dan de moeite waard zijn om aan een groter publiek te vertellen. Literatuur, orale geschiedenis, mythologie, het zijn allemaal bronnen die het waard zijn om te verfilmen en op die manier meer mensen daarmee kennis te laten maken. Van een niet gering aantal

romans wordt onderzocht hoe die vertaald kunnen worden naar een film. Denk hierbij aan *De Tolk van Java* van Alfred Birney, *Asta's Ogen* geschreven door Eveline Stoel of de *Stille Kracht* van Louis Couperus. Los hiervan zullen ook klassiekers op filmgebied vertoond worden. Van *My Blue Heaven* tot *Oeroeg*, of Indonesische films zoals *De Aarde der Mensen*.

Ook op documentaire vlak is er nog heel veel te doen. Te denken valt aan de overtocht, de vergeten kinderen, de achtergelaten Nederlanders, Multatuli, Nieuw-Guinea, en niet te vergeten het verhaal van de Toegoenezen.

RADIO

15.DENGAR!

Een podcastserie met niet alleen radiobewerkingen van bekende verhalen (zoals bijvoorbeeld de werken van Louis Couperus), maar ook de minder bekende en zelfs maar ook nieuw te produceren hoorspelen, gebaseerd op de ervaringen en verhalen van de eerste en tweede generatie. Afhankelijk van het boek telt een reeks 15 à 20 afleveringen van minimaal 30 minuten.

16.THE ROOTS

Niet alle jongeren vertellen over hun roots. Als reden wordt dan gegeven dat ze er niet zo mee bezig zijn. In dit programma (in samenwerking met bijvoorbeeld de organisatie *Tracing Your Roots*) komen diegenen aan het woord, die dat juist wel doen, maar raken ook jonge charismatische mensen met elkaar in gesprek waarvan de een wel met zijn of haar roots bezig is en de ander (nog) niet. Daarnaast komen allerlei jongeren uit de vierde generatie aan bod om over hun interessante werk of hobby te vertellen.

17.OMONG OMONG

In de vooravond op NPO-Radio1 bespreekt een panel één keer per week 1 thema dat de Nederlands-Indische gemeenschap aangaat. Dat kan met de actualiteiten te maken hebben met Nederland en Indonesië, maar hoeft niet. Het kan ook gaan over de pensioenen en ouderenzorg (hoe zit het met achterstallige pensioenen van ingezetenen van voormalig Nederlands-Indië?), maar ook over krapte op de woningmarkt (zijn Molukse wijken nog wel te handhaven?).

Het panel is dusdanig samengesteld, dat er ruimte is voor tegengestelde meningen. Op die manier ontstaat er debat, waarin een uitwisseling van argumenten kan leiden tot een beter begrip van de situatie. Met dit debat eindigt het programma.

18. OMONG KOSONG

Serieuze onderwerpen zijn vaak het best met humor te brengen. Niet omdat de onderwerpen zelf niet serieus genomen worden, maar dat door de humor het eventuele leed ervan beter begrepen en verwerkt kan worden. In dit programma komen gevoelige onderwerpen aan de orde die spelen binnen de Nederlands-Indische samenleving. De presentator gaat op een intelligente cabaretse manier te werk waardoor taboes doorbroken kunnen worden in een rondetafelgesprek.

19. GRIEZELLEN IN DE NACHT

Nachtprogramma met spookverhalen en slaapverhalen verteld met een presentator en diverse gasten. Iedere Nederlands-Indische familie heeft wel zijn eigen griezelverhalen. Het programma heeft een Wajang constructie; het begint met muziek, het middenstuk bestaat uit griezelverhalen en het sluit af met muziek. Elk programma eindigt met een podcast-aflevering van een doorlopend eng verhaal.

20. BAMI SOEP

In deze ontbijtshow wordt er onder het genot van een goede maaltijd slap geouwehoerd. Er wordt gepraat over het eten, hoe verschillende gerechten zich ontwikkeld hebben in diverse groepen binnen de gemeenschap. Een opsteker om de dag mee te beginnen.

INTERNET

21. TEST ON THE STREETS

Een jonge presentator gaat op straat op zoek naar de kennis over Nederlands-Indië bij Nederlandse jongeren. Zo laat hij hen typische Nederlands-Indische snacks proeven en vraagt hen naar de naam en/of ingrediënten. Of hij laat hen foto's zien van BN-ers en vraagt wie de BI-er is, danst de Potjoh Potjoh op straat. En dat alles op een bekende humoristische stijl.

22. BERSAMA MINI

Educatief internetprogramma voor en met kleuters, elke aflevering over een ander (Nederlands-Indisch) thema. Knutselen, poppenkast, praten, dansen, spekkeok/kroepoek happen, woordjes leren, etc. Om dat sturing te geven is er ook een rol weggelegd voor een Tante Lien-achtige oma. Iedere aflevering is er een sidekick met een andere achtergrond naast de vaste presentator, bijvoorbeeld een zanger of danser, die dit vervolgens met de kinderen kan doen.

23. RUMAH SAYA, RUMAH ANDA

In deze serie komen drie Nederlands-Indische jongeren tijdens hun vakantie in Indonesië in contact met drie Indonesische leeftijdsgenoten. De laatste tonen de eerste drie hoe hun dagelijkse leven eruit ziet.

Per aflevering gaat over een ander onderdeel daarvan. Halverwege de serie worden de rollen omgedraaid: de Indonesiërs worden uitgenodigd om naar Nederland te komen en proeven hoe het dagelijkse leven daar is.

24. TINDO

Dateprogramma waarin de Nederlands-Indische familie een blind date uitzoekt voor hun dochter of zoon. Er wordt gefilmd hoe dit gebeurt. De date vindt plaats bij de familie thuis, waar de date aanschuift aan tafel. De uitgezochte gast door de familie zal telkens een andere afkomst hebben dan de familie zelf.

25. TOKO MAKANAN

De podcast- of vlogmaker strijkt een aantal keer neer in een toko of Nederlands-Indisch restaurant. Daar wordt de eigenaar en zijn familie gevolgd, krijgen we een indruk van hoe een gerecht ter plekke wordt bereid en komen klanten aan het woord.

26. NEDERLAND DOOR DE OGEN VAN...

Hoe kijken Indonesiërs naar Nederlanders, de Nederlandse cultuur of een Indo? Een Indonesische student die in Nederland studeert kan hier video's over maken. Geïnspireerd op YouTube video's waarin bijvoorbeeld Amerikanen die naar Nederland zijn verhuisd voor de liefde typisch Nederlandse dingen bespreken.